

Miljø- og Fødevarerministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 16. februar 2018
Sagsnummer: 2018-320

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om modtagefaciliteter i havne til aflevering af affald fra skibe, om ophævelse af direktiv 2000/59/EF og om ændring af direktiv 2009/16/EF og direktiv 2010/65/EU.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om modtagefaciliteter i havne til aflevering af affald fra skibe, om ophævelse af direktiv 2000/59/EF og om ændring af direktiv 2009/16/EF og direktiv 2010/65/EU

KOM(2018) 33

Resume

Som en del af Cirkulær Økonomi-pakken fremlagde Kommissionen i december 2015 en handlingsplan for den cirkulære økonomi. I handlingsplanen forpligtede Kommissionen sig blandt andet til at se på specifikke foranstaltninger for at forhindre og reducere marint affald med henblik på at opfylde FN's Verdensmål. Dette forslag udgør, sammen med blandt andet den foreslåede plaststrategi, en del af dette. Forslaget vedrører beskyttelse af havmiljøet mod udtømming af affald fra skibe, og udmønter sig i en række direktivændringer. Forslaget falder desuden ind under Programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT), som indgår i Kommissionens mål om bedre regulering. Forslaget er derfor udarbejdet af Kommissionen i overensstemmelse med REFIT-principperne, og sigter mod at forenkle lovgivningen og mindske lovgivningens erhvervsadministrative byrder. Af hensyn til klarheden ophæver forslaget det gældende direktiv om modtagefaciliteter i havne til aflevering af affald fra skibe og erstatter det med et enkelt nyt direktiv. Forslaget har to overordnede mål. For det første at opnå et højere beskyttelsesniveau for havmiljøet ved at reducere udtømming af affald i havet, og for det andet at effektivisere de maritime operationer i havnene. Denne effektivisering skal, ifølge forslaget, ske ved at reducere den administrative byrde og ved at ajourføre lovrammen. Ud over at reduktionen af forurening i havet er et vigtigt område for EU-indsatsen inden for søtransport, så bidrager forslaget også til målene for havstrategidirektivet om god havmiljøtilstand og målene i blandt andet affaldsrammedirektivet om at nedbringe mængden af marint affald. Forslaget til et revideret direktiv kan desuden yde et direkte og væsentligt bidrag til at reducere marint affald, der generes af skibe. Der er tale om en revision af reguleringen på området for affald fra skibe, som vil berøre en række nationale regler. Der er iværksat en kortlægning af forslagets statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, erhvervsadministrative og samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark som følge af, at forslaget indebærer en skærpelse af reglerne på området for aflevering af affald fra skibe.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2018)33 af den 16. januar 2018 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om modtagefaciliteter i havne til aflevering af affald fra skibe, om ophævelse af direktiv 2000/59/EF og om ændring af direktiv 2009/16/EF og direktiv 2010/65/EU. Forslaget er oversendt til Rådet den 22. januar 2018 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 100, stk. 2 (transport), og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Forslaget er, sammen med plaststrategien, fremlagt som led i handlingsplanen for den Cirkulære Økonomi-pakke fra 2015. Forslaget falder derudover ind under Programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT), og er udarbejdet ud fra Kommissionens REFIT principper om forenkling og afklaring.

Kommissionens forslag om revision af direktivet, har to overordnede mål. For det første at opnå et højere beskyttelsesniveau for havmiljøet ved at reducere udtømming af affald i havet, og for det andet at effektivisere de maritime operationer i havnene. Denne effektivisering skal, ifølge forslaget, ske ved at reducere den administrative byrde og ved at ajourføre lovrammen.

Ud over at reduktionen af forurening i havet er et vigtigt område for EU-indsatsen inden for søtransport, så bidrager forslaget også til målene for havstrategidirektivet om god havmiljøtilstand og målene i blandt andet affaldsrammedirektivet om at nedbringe mængden af marint affald. Forslaget til et revideret direktiv kan desuden yde et direkte og væsentligt bidrag til at reducere marint affald, der generes af skibe.

Forslaget ophæver det nuværende direktiv om havnemodtagefaciliteter for affald, og erstatter dette med et enkelt nyt direktiv. De væsentligste ændringer i forslaget i forhold til det gældende direktiv er:

1. Tilpasning af EU- reguleringen til Den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe (MARPOL): Det nye direktiv tilpasser så vidt muligt EU-reguleringen til MARPOL, især hvad angår definitioner og formater.
 - Den tidligere definition af "skibsaffald" erstattes med definitionen "affald fra skibe", som er fastlagt ud fra bilag i MARPOL (Annex I, II, IV, V, VI). Dermed er definitionen fuldt ud ensrettet med MARPOL.
 - Formularen til forudanmeldelse af affald er fuldt ud tilpasset med IMO¹-bekendtgørelse MEPC.1/Circ.834, og udgør nyt bilag 2 til direktivet. Pligten til at aflevere affald efter direktivet er dermed i fuld overensstemmelse med MARPOL; hvor MARPOL forbyder udtømming af affald til søs, kræver direktivet, at affaldet afleveres til havnemodtagefaciliteter.
2. Præcisering af centrale definitioner: Der indsættes tydeligere beskrivelser og præciseringer af centrale definitioner, herunder hvad der skal forstås med henholdsvis: "passende modtagefaciliteter", "passende plan", "væsentlige ændringer".
3. Ændring af afgiftordninger: Herunder foreslås:
 - En ordning for omkostningsdækning, som er strengere med hensyn til de principper, der skal anvendes ved fastsættelsen af den indirekte afgift for affald. Efter denne ordning betales en indirekte afgift, uanset om der afleveres affald til en modtagefacilitet i havnen. Denne afgift skal blandt andet dække alle indirekte omkostninger samt en væsentlig del af de direkte omkostninger (mindst 30 %).
 - En "grønt skib"-ordning hvorefter der anvendes en reduceret affaldsafgift for skibe, som kan demonstrere en bæredygtig affaldshåndtering om bord. Kommissionen vil fastlægge relevante kriterier for dette i en delegeret retsakt.
4. Ændringer med hensyn til inspektioner: herunder indføres at inspektionerne fuldt ud integreres i havnestatskontrolordningen fastsat i direktiv 2009/16, og at der indføres en særskilt

¹ IMO: International Maritime Organization

inspektionsordning for fiskeskibe, fritidsfartøjer og skibe i indenrigsfart med en bruttotonnage på 100 eller derover.

5. Omdefinering af fritagelser for fiskeskibe og fritidsfartøjer: I nugældende direktiv er alle fiskeskibe og fritidsfartøjer uanset størrelse fritaget for nogle af direktivets forpligtelser og er derfor ikke omfattet af: 1) pligten til at give meddelelse ved anløb af havn, 2) principperne for omkostningsdækning, 3) reglerne for inspektion. Forslaget omdefinerer fritagelserne, således at større fartøjer nu medtages i forpligtelserne på grundlag af længde og bruttotonnage.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at målet for direktivet er, at beskytte havmiljøet mod udtømmning af affald til søs. Dette mål kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne på grund af foranstaltningens omfang og grænseoverskridende karakter, hvorfor målet bedre kan nås på EU-plan. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens nærhedsvurdering.

Gældende dansk ret

De berørte direktiver er implementeret i dansk ret som følger:

- Direktiv 2000/59/EF om modtagefaciliteter i havne til driftsaffald og lastrester fra skibe: Implementeret i lov om beskyttelse af havmiljøet (nr. 1033 af 4. september 2017), bekendtgørelse om modtagefaciliteter for affald fra skibe, om skibes aflevering af affald og havnes affaldsplaner (nr. 1396 af 25. november 2016).
- Direktiv 2009/16/EF om havnestatskontrol: implementeret i lov om sikkerhed til søs (nr. 72 af 17. januar 2014), bekendtgørelse om havnestatskontrol af skibe (nr. 1195 af 12. november 2014).
- Direktiv 2010/65/EU om meldeformaliteter for skibe, der ankommer til og afgår fra havne i medlemsstaterne: implementeret i bekendtgørelse om teknisk forskrift om et trafikovervågnings- og trafikinformationssystem i danske farvande og havne (nr. 1021 af 26. august 2010)

Konsekvenser

Generelt om konsekvensvurderingerne kan anføres, at der på nuværende tidspunkt er tale om foreløbige og generelle vurderinger.

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af samtlige ovennævnte love og bekendtgørelser. Der forventes at være tale om mindre tilpasninger af de dele der udgør dansk gennemførelse af direktiv 2009/16/EF og direktiv 2010/65/EU. Derimod forventes det at blive nødvendigt med en større revision af den danske gennemførelse af direktiv 2000/59, da dette direktiv helt erstattes med et nyt.

Der er iværksat en kortlægning af forslagets statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, erhvervsadministrative og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark som følge af, at forslaget indebærer en skærpelse af reglerne på området for aflevering af affald fra skibe.

Høring

Forslaget er sendt i bred skriftlig høring samt i EU-Miljøspecialudvalget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser generelt forslaget velkomment. Regeringen vil tage specifik stilling til forslagets forskellige elementer, når der er gennemført en nærmere analyse af forslagets indhold og konsekvenser.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.